

Baggrund

1. juli 2018 trådte en ny lov om ændring af Sundhedslovens § 140 i kraft. Ændringsloven har til hensigt at nedbringe de ventetider, der i dag er på landsplan i kommunerne på opstart af genoptræningen efter en sygehusindlæggelse. Lovændringen indebærer derfor, efter samme tankegang som behandlingsgarantien på sygehusområdet, en helt ny mulighed for borgeren med en genoptræningsplan til at vælge at modtage genoptræningen hos en privat leverandør (leverandørkorps godkendt af KL), hvis kommunen og eventuelle kommunalt godkendte leverandører ikke kan tilbyde opstart af genoptræningen inden for 7 kalenderdage fra udskrivning fra sygehuset.

Af bekendtgørelsen om genoptræningsplaner og om patienters valg af genoptræningstilbud efter udskrivning fra sygehus, som ligeledes trådte i kraft pr. 1. juli 2018, fremgår endvidere, at kommunerne inden for 4 dage fra udskrivningsdatoen skal kunne meddele borgeren et konkret sted og tidspunkt for opstart af genoptræningen.

Langt de fleste kommuner har kun deres egen interne træningsenhed, men i Aalborg Kommune har det siden oktober 2013 inden for det ortopædkirurgiske område stået frit for borgeren at vælge mellem kommunens træningsenhed (TAK) eller en af de af kommunen godkendte 19 private leverandører. I alt 63 % af alle genoptræningsplaner hører under det ortopædkirurgiske område, og mellem 70-75 % af borgerne på dette område vælger en privat leverandør. De øvrige 37 % af genoptræningsplanerne hører under det medicinske, det neurologiske eller det reumatologiske genoptræningsområde. Her er det udelukkende den kommunale træningsenhed, der er leverandør.

Den nye lovgivning fjerner ikke kommunernes mulighed for selv at indgå aftaler med private leverandører, men indsnævrer i praksis rammerne for det betragteligt, idet den nye lovgivning ikke tager højde for, at borgeren i vores eksisterende fritvalgsordning på det ortopædiske område naturligvis skal bruge nogle dage på at vælge leverandør - og der først herefter kan findes en tid, som kan meddeles borgeren.

Derudover rummer den nye lovgivning den udfordring, at der opereres med *kalenderdage* og ikke arbejdsdage/hverdage. Det er en udfordring, som rammer alle genoptræningsområderne inden for Sundhedslovens § 140 – og dermed ALLE kommuner, uanset om man benytter private leverandører eller ej. Det betyder i praksis, at det bliver meget vanskeligt at håndtere processen inden for tidsfristerne, hvis udskrivningen sker onsdag-fredag, idet hverken Visitationen/Udskrivningsenheden, Træningsenheden eller de private leverandører af genoptræning har åbent i weekender eller på helligdage. Helt umuligt bliver det i forbindelse med påsken og julen (alt efter hvordan helligdagene falder), medmindre kommunerne og de private leverandører sætter medarbejdere på vagt i disse højtider.

Konsekvenser af den nye lovgivning i Aalborg Kommune

Kort fortalt forudsætter den nye lovgivning, at kommunen inden for 4 kalenderdage (ikke arbejdsdage, men kalenderdage) skal nå at:

- Modtage genoptræningsplanen fra sygehuset (Den modtages ofte ikke samme dag, som udskrivningen finder sted).
- **[Specifikt for det ortopædkirurgiske område i Aalborg]** Informere borgeren om det frie valg mellem TAK og 19 private leverandører og få borgeren til at meddele sit valg. Den pågældende leverandør skal herefter have at vide, at vedkommende er blevet valgt.
- Finde et træningssted og træningstidspunkt for den første træning, hvor tidspunktet SKAL ligge inden for 7 dage efter udskrivningsdatoen.
- Meddele borgeren tid og sted for første træning.

De generelle konsekvenser af den nye lovgivning er således, at der vil være kortere respit på sagsbehandlingstiden, da træningsstarten skal foregå hurtigere end hidtil med en frist på 7 kalenderdage mod de nuværende lokalt besluttede 8 hverdage. Det betyder især, at det vil blive en stor udfordring at overholde lovgivningen i forbindelse med udskrivninger onsdag-fredag, påsken og julen, medmindre der ansættes medarbejdere til vagter i weekender og de nævnte højtider.

Specifikt for Aalborg Kommunes organisering af det ortopædkirurgiske område, er der så yderligere udfordringerne med at få formidlet det frie leverandørvalg til borgerne, modtage borgerens valg af leverandør og få formidlet genoptræningsplan til den valgte leverandør inden for tidsfristen på de fire kalenderdage. Denne udfordring ser forvaltningen grundlæggende to løsninger på, nemlig enten A) en tilretning af Aalborg Kommunes nuværende fritvalgsmodel, eller B) en ophævelse af fritvalgsmodellen, så borgerne udelukkende tilbydes genoptræning ved den kommunale træningsenhed. Disse gennemgås nedenfor.

Løsning A: Tilretning af den nuværende fritvalgsmodel

For at imødegå de skærpede tidskrav, der følger af den nye lovgivning foreslås det, at der foretages nedenstående fire tilpasninger af den nuværende fritvalgsmodel på det ortopædkirurgiske område:

1. Udskrivningsenheden skal på kalenderdag 0 (=udskrivningsdatoen) informere borgeren om det frie valg og bede ham/hende vælge leverandør. Det vurderes ikke at kunne ske telefonisk, idet Udskrivningsenheden vil have pligt til at nævne samtlige 20 leverandører.
2. Borgeren skal senest kalenderdag 2 meddele Udskrivningsenheden valget af leverandør. I den nuværende model har borgeren 3 hverdage. **HVIS** borgeren ikke får valgt leverandør senest kalenderdag 2, går genoptræningsplanen endeligt til den kommunale leverandør. I den nuværende fritvalgsordning kan borgeren "fortryde" sit "ikke-valg" helt op til første træningsdag og vælge en privat leverandør.
3. Udskrivningsenheden skal senest kalenderdag 3 meddele leverandøren, at vedkommende er valgt.
4. Leverandøren skal senest kalenderdag 4 meddele Udskrivningsenheden og borgeren tid og sted for første træning. Tidspunktet SKAL ligge senest dag 7 efter udskrivningen.

En tidligere opgørelse har vist, at cirka 75 % - 80 % af borgerne, som er omfattet af frit valg på det ortopædiske område, i dag faktisk får valgt leverandør inden for de første tre hverdage. Derfor antages det, at der er en væsentlig andel af borgere, som også vil få valgt leverandør inden for to kalenderdage.

Der vil med den foreslåede ændring af den nuværende fritvalgsordning samtidig blive sat fokus på at få flere borgere til hurtigt at vælge leverandør gennem:

- Revidering af informationsbrev
- SMS advisering til borger med mobil nummer
- Mulighed for at sygehusene kan bistå med "fremskudt" valg af leverandør på det ortopædkirurgiske område

Modellens plusser:

Det frie valg, som 70-75% af borgerne på det ortopædkirurgiske område tilsyneladende foretrækker, bevares.

Modellens minusser:

Borgeren får meget kort tid til at træffe sit valg. Borgeren får en meget kort frist fra han/hun får oplyst første træning til han/hun skal møde til træning – i praksis 3-4 dage.

Udskrivningsenheden får meget kort tid til at få ekspederet genoptræningsplanerne og får meget arbejde med at motivere borgerne til at reagere hurtigt.

Leverandørerne vil blive pressede i forhold til meget hurtigt at finde ledige træningstider – i praksis inden for 3-4 dage efter at leverandøren får meddelelse om opgaven. Der må på grund af de pressede tidsfrister forventes relativt mange ønsker fra borgerne om andre træningstider, hvilket fører til spildtid i kalenderne hos leverandørerne. Lovgivningen vil ikke kunne overholdes, medmindre leverandørerne har en eller anden form for bemanding i weekender og i forbindelse med højtider.

Løsning B: Ophævelse af kommunens nuværende fritvalgsmodel

En anden mulighed end en tilpasning af den nuværende fritvalgsmodel er naturligvis helt at ophæve fritvalgsmodellen. Den nye lovgivning har jo helt åbenlyst taget udgangspunkt i at kommunerne IKKE har

implementeret frie valg på genoptræningsområdet, og derfor har de stramme tidsfrister i lovgivningen heller ikke taget højde for den tid, der er nødvendig til at borgeren får truffet sit frie valg.

En ophævelse af fritvalgsordningen vil medføre, at alle genoptræningsplaner straks kan visiteres til kommunens genoptræningsenhed, og derved vil der kunne spares minimum 2 kalenderdage. Det ortopædkirurgiske område vil på den måde kunne håndteres på samme måde som de øvrige genoptræningsområder.

Modellens plusser:

Vi får bedre muligheder for at overholde de stramme tidsfrister i den nye lovgivning og vil – lige som alle andre kommuner og på de øvrige genoptræningsområder i Aalborg Kommune – reelt kun få massive problemer med at overholde tidsfristerne i højtiderne, hvor det stadigvæk ikke vil kunne lade sig gøre uden ansættelse af medarbejdere i helligdagene.

Modellens minusser:

En ordning, som 70-75 % af borgerne på det ortopædkirurgiske område foretrækker, fjernes, og borgerne tvinges til at bruge den kommunale leverandør.

Forvaltningen har ikke kunnet anbefale denne løsningsmodel B, idet der ses rigtig mange fordele ved den nuværende fritvalgsordning, bl.a. at borgerne kan bruge den samme klinik, som de er vant til at bruge i forbindelse med andre former for genoptræninger, typisk henvist af deres praktiserende læge.

Økonomi

Den seneste opgørelse fra april 2018 viser antallet af modtagne genoptræningsplaner i alt samt benyttelsesgraden af genoptræning i Aalborg Kommune:

	2016	2017	2018*
Genoptræningsplaner fra sygehuset	7.273	6.518	7.092
Genoptræningsplaner som benyttes	5.416	5.709	6.498
Benyttelsesgrad	74%	88%	93%

* = fremskrevet på 1 kvartal 2018

Med den generelt øgede mængde genoptræningsplaner, de generelt skærpede tidsfrist (fra 8 hverdage til 7 kalenderdage) og problematikken med helligedage vil Udskrivningsenheden og leverandørerne skulle håndtere flere genoptræningsplaner med kortere respit, uanset hvordan området organiseres. *Hvor stort det øgede ressourcetræk samlet set vil blive, vil dog også afhænge af, hvordan specifikt det ortopædkirurgiske område organiseres fremadrettet, da en bevarelse af den lokale fritvalgsmodel (Løsning A) på dette område vil øge tidspresset yderligere.*

Udskrivningsenhed

Den nye lovgivning betyder, at Udskrivningsenheden uanset organisering vil skulle håndtere alle genoptræningsplanerne hurtigere end hidtil, og at der herunder vil være behov for weekendbemanding.

Hvis løsningsmodel A vælges for det ortopædkirurgiske område, vurderes den fremskyndede sagsbehandling af genoptræningsplaner at kræve yderligere ressourcer til administration, herunder minimum to ekstra årsværk til at sikre normering i weekender/helligdage. Ved løsningsmodel B vil der også være behov for yderligere ressourcer til administration, dog vurderes opnormeringen til weekend/helligdagsperioder at kunne klares med i alt ét ekstra årsværk.

Leverandørerne

Leverandørerne vil, ligesom Udskrivningsenheden, blive presset på at levere hurtigt, og vil også skulle have medarbejdere på vagt i weekender og helligdage. Hvor meget denne opnormering vil beløbe sig til, er ikke opgjort, men vil ikke være ubetydelig. Vælges løsningsmodel A for det ortopædkirurgiske området vil det være samtlige leverandører, der er i spil, mens det i model B kun vil være den kommunale leverandør.

KL må nødvendigvis snart komme med et udspil på taksterne for den genoptræning, de skal afregne de godkendte private leverandører med, dvs. de leverandører, der kommer på banen, når kommunerne ikke kan overholde 7 dages fristen. På den baggrund *kan* der blive behov for harmonisering af taksterne, således at KL's takstniveau afspejles i Aalborg Kommunes afregningspris generelt.

Tilførte midler

Med Lov- og Cirkulæreprogrammet er Ældre- og Handicapforvaltningen tildelt netto 0,5 mio. kr. i 2018 og netto 2,4 mio. kr. fra 2019 og frem. Midlerne er placeret på sektor Myndighedsopgaver og administration og kan dække dels den nødvendige merbemanding i Udskrivningsenheden dels de øgede administrative opgaver forbundet med ordningen. De resterende midler kan reserveres til en eventuel tilpasning af afregningsprisen.

Tidsplan

Forvaltningsledelsen	04.09.2018
Ældre- og Handicapudvalget	10.10.2018 – godkendelse af høringsgrundlag
Handicapråd	25.10.2018 – høring
Forvaltnings-MED	25.10.2018 – høring
Ældreråd	22.11.2018 – høring
Forvaltningsledelsen	04.12.2018
Ældre- og Handicapudvalget	12.12.2018 – endelig godkendelse